

Kolektivna blagovna znamka Krajinski park Goričko

V registracijskem postopku na Uradu za intelektualno lastnino RS in sprejetjem Pravilnika o Kolektivni blagovni znamki KPG, je JZ KP Goričko leta 2010 registriral kolektivno blagovno znamko Krajinski park Goričko. Znamka nosi prepoznavni parkovni logotip za obdobje 10 let. Za podelitev pravice do uporabe znamki se objavi javni poziv praviloma na dve leti, ko lahko zainteresirani ponudniki z območja KP Goričko zaprosijo za uporabo le te za izdelke in storitve. Prvi javni poziv je bil objavljen leta 2011, ko je prispelo več kot 50 vlog. Po predpisani vsebinski in postopkovni proceduri je svet zavoda s sklepom do sedaj podelil pravico do uporabe kolektivne blagovne znamke Krajinski park Goričko 57 uporabnikom. Zadnji poziv je bil objavljen letos in na podelitev KBZ čaka 8 ponudnikov.

Pridelki, izdelki, storitve, življenjski slog

"Kolektivno blagovno znamko KPG uporabljamo že 3 leta. Za nas ima uporaba znamke predvsem identifikacijsko vrednost. Iz izkušenj lahko povemo, da večina potrošnikov še ne prepozna. oz. povezuje KBZ z višjo kakovostjo izdelkov. Intenzivnejša promocija mora biti naslednji korak pri razvoju KBZ." Jožica Celec, medicarka

Kupci preko blagovnih znamk izdelke razlikujemo tako v ceni kot kakovosti. Namen registracije KBZ je povezati ponudnike na območju parka in njihove izdelke uvrstiti na trg kot izdelke višje kakovosti. Identifikacija imetnikov KBZ z zavarovanim območjem in posledično skupna promocija prispeva k ohranjanju območja, razvoju kakovostnih produktov in več kupcev. Ročno izdelani izdelki, ekološko pridelani in predelani produkti ter kakovostno sprejemanje in vodenje obiskovalcev so dražji kot industrijski masovni izdelki in storitve. Dolgoročno kakovostnejši izdelki opravičijo ceno - z zdravstvenega in ekonomskega vidika. Blagovna znamka KPG je primerno orodje tudi za promocijo trajnostnega

»Vinogradi naše vinske kleti Marof se razprostirajo po najlepših obronkih Goričkega. Različni tipi tal, nadpovprečno število sončnih dni in neokrnjena narava so danosti, ki delajo naša vina unikatna in svetovnega slovesa. Ker želimo v naših vinih poudariti predvsem to originalnost leg, smo se odločili za KBZ KPG. Upamo in želimo si namreč, da bo v prihodnosti postala KBZ sinonim oziroma pečat originalnosti izdelkov in storitev, ki prihajajo iz Goričkega. Pri tem je zagotovo še veliko rezerv predvsem v skupni promociji in trženju.« Marjetka Škafar, vodja prodaje MAROF

življenjskega sloga prebivalcev zavarovanega območja in obiskovalcev. Potrošniki se še vedno premalo ukvarjamo s

poreklom in sestavo izdelkov. Premalo smo tudi navezani in lojalni do čedalje bogatejše lokalne ponudbe. Z nakupom lokalnih izdelkov ne podpiramo le ponudnika ampak prispevamo k ohranjanju in razvoju okolja, v katerem živimo. Naslednji korak pri razvoju KBZ Krajinski park Goričko je pravilno usmerjena promocija, odkrivanje novih trgov predvsem pa skupna vizija razvoja kolektivne blagovne znamke Javnega zavoda KPG, imetnikov in bodočih imetnikov kolektivne blagovne znamke Krajinski park Goričko.

Med prvaki sort in šampioni vina iz Goričkega

Dokaz o kakovosti produktov iz Goričkega so vina. Na Šestem mednarodnem ocenjevanju vin Trideželnega parka Goričko-Raab-Őrség so priznanja za prvake sort in šampione prejeli ViNOvak, Anton Nemec, Vina Gjerkeš in Vino JANI E. Skupno je mednarodna komisija pod vodstvom Ernesta Novaka

Predstavniki parkov iz Evrope potrdili potencial Goričkega

V začetku maja je naš zavod gostil predsednike srednjeevropskih zvez naravnih parkov. Dogodek je sovpadal z obeležitvijo Evropskega dneva parkov ter svetovnega dneva biodiverzitete.

Udeleženci so se zbrali na gradu Grad. Del programa je bilo srečanje s predstavniki občin znotraj Krajinskega parka Goričko za katere je to bila priložnost, da so iz prve roke izvedeli, kako je varstvo narave v naravnih parkih srednje Evrope vključeno v lokalni prostor. Izkušnje z upravljanjem zavarovanih območij so drugod po Evropi bistveno bogatejše, saj imajo vse našete države že skoraj 50-letno tradicijo delovanja.

Vprašanja županov in njihovih namestnikov so bila povsem konkretna in iz vsakdanjega življenja. Pokazalo se je, da so se z zelo podobnimi problemi srečevali v začetku tudi drugod in da jim je slednjič vendarle uspelo (ne vedno in povsod) doseči razmeroma visok odstotek tistih, ki razumejo in sprejemajo nujnost določenih omejitev zaradi doseganja ciljev varovanja okolja.

Skupna ugotovitev vseh predsednikov zvez je bila, da je velika prednost zavarovanih območij sonaravni turizem (v Avstriji zeleni turizem Štajerske prinese več kot pa masovni turizem ob koroških jezerih) in v razvoju vsaj ene zares privlačne in uspešne zgodbe, kot sta na primer Echt Schwarzwald ali Praznik kozjanskega jabolka.

Ob koncu druženja svojega velikega navdušenja nad gradom Grad, pokrajino in ljudmi Goričkega niso mogli skriti.

V matičnem sadovnjaku v Budincih, smo skupaj s partnerji iz Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije slovesno podpisali Sporazum o skupnem sodelovanju v mreži za ohranitev travniških sadovnjakov.

Goričko so spoznavali predstavniki Zvez parkov Evrope iz Avstrije, Nemčije, Luxemburga, Švice in Slovenije.

Urisk. Odgovore pošljite do **20. avgusta 2014** na elektronski naslov: **natasamorsic@goricko.info** ali na dopisnici na: **Javni zavod Krajinski park Goričko, Grad 191, 9264 Grad.** Pripišite odgovor na nagradno vprašanje ter vaše podatke: ime, priimek in naslov.

Založil: JZ Krajinski park Goričko, pri Gradu, Julij 2014
Tisk: Tiskarna aIP Praprotnik
Informacije: JZ KP Goričko, Grad 191, 9264 Grad; www.park-goricko.org

Znanje je veliko vredno!

S pravilnim odgovorom na vprašanje: **V kakšni barvi cveti lan?** se potegujete za 18 nagrad, ki jih bodo nagrajenci prevzeli pri ponudnikih - imetnikih KBZ. Nagrade so prispevali: Jožica Celec, MAROF v Mačkovcih, Marko Koščak, Dajč Produkt in Vinska klet

Besedila: dr. B. Goršak, S. Dešnik, K. Malačić, G. Domanjko, G. Kůzma, N. Moršič
Uredila: N. Moršič
Fotografije: K. Malačić, S. Dešnik, M. Podletnik, R. Senekovič
Brežplačen izvod. Število izvodov: 7500

KRAJINSKI PARK GORIČKO

JULIJ 2014

ŠTEVILKA 2

WWW.PARK-GORICKO.ORG

Zgrebaši premagali Zgrablence

V Pečarovcih se je 7 ekip iz 3 parkov pomerilo v 10 izzivih na 2. igrah Trideželnega parka Goričko-Raab-Őrség. Prednost domačega terena so izkoristili Zgrebaši in v mednarodni konkurenci premagali drugouvrščene Zgrablence iz Budincec.

Na travniku pri Vaško gasilskem domu v Pečarovcih smo Turistično društvo Pečarovci, Občina Puconci in Javni zavod Krajinski park Goričko ob podpori občin Šalovci, Cankova in Grad izvedli igre, kjer so domačini ugnali vso konkurenco. Domiselne igre so zahtevale visoko mero spretnosti, natančnosti in vztrajnosti. Med igrami se je našel tudi čas za druženje, obisk stojnic ponudnikov iz Krajinskega parka Goričko ter ples.

Čeprav pred maloštevilnim občinstvom so tekmovalci vztrajno kosili, žagali, šivali, tekli, metalni in vozili samokolnico. Naslednjo pomlad bodo igre v NP Raab. Le kakšne izzive bodo pripravili avstrijski kolegi? Ali bodo Zgrebaši obranili prvo mesto? Ali 'budinčari' že trenirajo? Ali jih lahko premagate?

Kviz o naravi in človeku na območju Trideželnega parka Goričko-Raab-Őrség

Na območju Trideželnega parka je v šolskem letu 2013/14 potekal kviz, pri katerem so osnovnošolci s pomočjo mentorjev tekmovali v poznavanju narave in človeka v okolju, kjer živijo. V finalni del, ki je potekal na gradu Grad, se je uvrstilo 6 ekip. Največ znanja, spretnosti in iznajdljivosti v finalu sta pokazali ekipi iz OŠ Puconci in OŠ Cankova.

V sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo, OE MS smo v preteklem šolskem letu pripravili kviz in ga pilotno tudi izvedli. Kviz je del aktivnosti, ki povezuje šole na območju KPG, ki se želijo še tesneje povezati in učencem ponuditi še odličnejše učno okolje. Sodelovalo je 68 učencev in 11 mentorjev. S pomočjo vprašanj učence usmerimo k raziskovanju celotnega Goričkega. Izzivi in naloge zahtevajo poznavanje in povezovanje več strokovnih področij. V naslednjem letu bomo

učenece še bolj spodbujali k samostojnemu in kreativnemu razmišljanju. K sodelovanju bomo povabili vse OŠ na območju KP Goričko in Drugi kviz o naravi in človeku izvedli v prvi polovici šolskega leta 2014/15.

Najboljši gredo na popotovanje po treh deželah

Zmagovalne ekipe osnovnošolcev iz treh parkov se bodo v mesecu juliju družile na 1. popotovanju po Trideželnem parku. Poleg druženja s sovrstniki jih čaka bogat program, ki smo ga pripravili v soorganizaciji NP Raab in NP Őrség ter sodelovanju z Zavodom za upravljanje kulturne dediščine Grad. Raziskovanje bogate narave in kulture, predvsem pa spoznavanje otrok, ki živijo ob tromeji, je cilj aktivnosti, ki jo želimo nadaljevati in nadgrajevati v prihodnjih letih.

Trideželni park Goričko-Raab-Őrség so tri zavarovana in krajinsko podobna območja ob tromeji. Čez mejo v Avstriji se 7 občin JV Zvezne dežele Burgenland povezuje v Naravni park Raab (ustanovljen 1998). Na zahodu na KP Goričko meji Órségi Nemzeti park (narodni park, ustanovljen 2002), ki se podobno kot KP Goričko ponaša z visoko življenjsko pestrostjo. Uprave parkov že desetletje uspešno sodelujemo pri čezmejnih projektih in delimo skrb za ohranjanje naravne in kulturne dediščine.

V finalu je tekmovalo 6 ekip iz OŠ Puconci, OŠ Fokovci in OŠ Cankova. V sodelovanju z ZRSŠ, OE MS, OŠ Šalovci in Pomurskim muzejem smo pripravili izzive, kjer so učenci skozi izzive spoznavali naravno in kulturno dediščino Goričkega.

Izkazalo se je, da je najpomembnejše sodelovanje v ekipi. Ne glede na spretnosti posameznikov, šteje rezultat celotne ekipe. Ali ni tako tudi na drugih področjih?

Rokodelska akademija 2

Z modnim dogodkom na gradu smo zaključili projekt, ki daje nov oblačilni videz zaposlenim v središčih za obiskovalce na območju Krajinskega parka Goričko, v Pomurskem muzeju, Zadrugi Pomelaj in Zavodu Marianum v Veržeju. Študenti dveh Fakultet so raziskovali in kreirali noke vsi leto. Enainpetdeset kreacij so oblekle manekenke in manekeni Tadeje Tarnar.

Modni dogodek je rezultat celoletnega dela študentov Fakultete za strojništvo, katedre za tekstilne materiale in oblikovanje iz Maribora in Fakultete za dizajn iz Trzina. Navdih so študentje iskali v veččinah rokodelskih obrti, ki jih predstavljamo v Središčih Rokodelske akademije, ter pri posebnostih posameznih lokacij. Spoznali so značilno vezenje v obmejnem prostoru med Slovenijo in Madžarsko in zaščitno vlogo uniform ter govorico oblačila. Na podlagi pridobljenih spoznanj na študijskem izletu in intervjujev zaposlenih, so oblikovali oblačilni videz za ženske in moške za vse štiri lokacije. Na oblačilih so nastali tudi številni detajli, kjer se prepletajo tehnološka znanja, znanja spretnih vezilj in nove rešitve, ki povezujejo nove ideje s tradicijo rokodelstva v Pomurju. Pri delu so jim pomagali mentorji pod

Predavanju dr. Sc. Katarine Nine Simončič, "Metode rekonstrukcije modno-stilskih obdobij na primeru baroka", iz Zavoda za dizajn tekstila i odječe, TTF, Zagreb, je sledila predstavitev treh historičnih oblačil sestričen Marie in Eve Szechy (na fotografiji) in Bethlena. Oblačila so posledje del stalne zbirke v palačijo na gradu. Raziskavo oblačil in izdelek so ustvarile študentke UM, Fakultete za strojništvo.

Strokovna žirija, ki so jo sestavljali Jožica Brodarič, Alan Hranitelj in Bianca Žvorc Morris je za najboljšo razglasila kreacijo Nine Smogavc, študentke Fakultete za dizajn v Trzinu. Kreacija je namenjena zaposlenim v središču za obiskovalce na območju KPG.

Čezmejno sodelovanje na Evropski zeleni vezi

Evropska zelena vez je več kot 12.500 km dolgo območje ob nekdanji Železni zavesi, ki poteka od Barentsovega morja na severu Evrope do Jadranskega oz Črnege morja na jugu Evrope. Zaradi težko prehodne in dostopne meje, so se različna življenjska okolja, pomembna za redke in ogrožene živali ter rastline bolje ohranila, kot npr. v drugih delih teh obmejnih držav. Obenem je Evropska zelena vez iniciativa, v katero so vključena obmejna zavarovana območja narave in organizacije, ki se ukvarjajo s trajnostnim razvojem ter varstvom

Med njimi je JZ Krajinski park Goričko, ki junija zaključuje z mednarodnim projektom z naslovom Promoviranje ekološkega omrežja ob Evropski zeleni vezi ali krajše GreenNet. Cilj iniciative in projekta GreenNet je povezati obmejna območja v čezmejnem sodelovanju pri snovanju dolgoročnega, naravi in ljudem prijaznega razvoja. Med drugim si nas je zato 18 udeležencev iz Slovenije in Avstrije, v deželi Turingija v Nemčiji, ogledalo reko Milz, ki so jo tako kot

"In accordance with UNSCR 1244 and opinion of ICJ © European Green Belt Initiative/Coordination Group

Kučnico na Goričkem v preteklosti regulirali. Po regulaciji se je zmanjšalo število vodnih vrst, kot so školjka potočni škrižek, riba pezdirk in rak jelševac, ki jih je neposredno prizadelo še onesnaževanje vode iz gospodinskih in komunalnih odpadkov ter izpiranja gnojil iz kmetijskih površin. Poslabšanje razmer za življenje živali je pomenilo posledično slabše življenjsko in bivalno okolje tudi za ljudi. Zato so se naravovarstveniki, kmetijci in zaposleni na tamkajšnji občini odločili, da s skupnim sodelovanjem in sredstvi popravijo slabo ekološko stanje reke Milz.

Ključna je komunikacija

Po odstranitvi obrežnih utrditev in pragov v vodi, zasaditvi obrežne zarasti ter izgradnji čistilne naprave, se je kakovost vode bistveno izboljšala in s tem življenjsko okolje za prebivalce v in ob vodi. Zaključili so, da je sodelovanje in komuniciranje med vpletenimi stranmi v intenzivni kmetijski krajini, kot je v Turingiji, res zahtevno, vendar nujno potrebno za doseganje skupnih ciljev. V KPG nas podoben izziv čaka na reki Kučnici na meji z Avstrijo.

Čuk še išče nevesto...

Ekstenzivni visokodebelni sadovnjaki so zapuščina in odraz načina življenja naših dedkov in babic. V preteklosti so bile kmetije samooskrbne in sadovnjaki so imeli večplasten pomen. Zaradi bogate sortne in vrstne sestave so omogočali ljudem, da so ne glede na vremenske razmere pridelali vsaj nekaj sadja. Ščasoma so ti sadovnjaki postali del prepoznavne kulturne krajine. Med najbolj prepoznavnimi prebivalci visokodebelnih sadovnjakov so ptice.

V sadovnjakih lahko čez celo leto opazujemo in poslušamo sinice, grilčke, kose, zelene žolne, pivke, detle in druge. V toplih pozno pomladanskih nočeh se jim pridruži mlo skovikanje velikega skovika in jutranja budnica smrdokavre. Spomladi v naše sadovnjake priletijo še vijeglavke, pogorelčiki in prosniki. Z zapuščino ne ravnamo najbolje, saj so v povprečju ekstenzivni visokodebelni sadovnjaki na območju KPG v slabem stanju. Zaradi izsekavanja in nadomeščanja z nizkodebelnimi sadnimi sortami, ter zaradi opuščanja in zaraščanja, je vitalnih ekstenzivnih visokodebelnih sadovnjakov vsako leto manj. Ne samo da izgubljam vir zdrave naravne hrane, imajo tudi prebivalci sadovnjakov vse

Zelena krastača je manj poznana, zavarovana in zelo koristna krastača, saj se prehranjuje z žuželkami, njihovimi ličinkami in polži.

V okviru projekta Upkač je v OŠ Grad v organizaciji DOPPS potekal mladinski ornitološki tabor. Mladi iz cele Slovenije so spoznavali ptice Goričkega. Aktivno so spremljali upkaša, pregledovali gnezdilnice in naravna dupla, popisovali rjavega srakoperja ter hribskega škrjanca. Spoznali so tudi nočne ptice kot so čuk, veliki skovik in pegasta sova.

Gnezdilnica za zlatovranko

manjši življenjski prostor. Primer upada je veliki skovik. Leta 1997 je bilo v prvem popisu zabeleženih 250 pojočih samcev, leta 2013 pa le 55. Vzrokov za izjemno hitro upadanje populacije velikega skovika je več: povečan vnos fitofarmaceutskih sredstev, preoravanje travnikov, izsekavanje mejic. Izginjanje starih, z dupli bogatih visokodebelnih sadovnjakov, je eden od poglavitnih vzrokov saj imajo skoviki vse manj prostora za gnezdenje. Podobna dinamika upada je tudi pri drugih vrstah. Smrdokavro se je pred 15 leti dalo slišati skoraj povsod po Goričkem. Zdaj ocenjujejo, da je na območju parka le še 20-40 parov. Zmanjševanje številčnosti je opazno tudi pri pogorelčkih, čuk pa je skoraj popolnoma izginil. Izginjanje ptic in drugih organizmov občutimo tudi ljudje. Ne le, da jih ne moremo opazovati, tudi ekstenzivne koristi, ki so nam jih nudile ptice moramo nadomeščati s kemijo. Tam kjer smrdokavre še gnezdi, jih lahko opazujemo, kako po vrtovih stikajo za bramorji. Drugod moramo bramorje preganjati s strupi. In kaj lahko storimo, da se ptice in ravnovesje v našem okolju povrne? Enostavnega odgovora ni. Novi visokodebelni sadovnjaki so ena od poti. Da skoviki, smrdokavre, čuki in ostali ne bodo čakali 30 let, dokler novi sadovnjaki ne zrastejo, so zelo dobra začasna rešitev gnezdilnice, ki jih ti duplarji z

...a žabja svatba je končana

Sezona pomladnih migracij dvoživk proti mrestiščam je zaključena. Ob toplih deževnih nočeh jih na cestah še lahko srečamo zato opozorilo o previdni vožnji ob večjih vodnih površinah velja čez celo leto.

Varovalne mreže za dvoživke smo že 10-to leto postavili ob Ledavskem jezeru in ob lokalni cesti v Kančevcih v skupni dolžini 2,2 km. Mila zima je narekovala postavitev mrež že v drugi polovici februarja. Prve navadne krastače so se pri mrežah pojavile že 20. februarja, kar je datumski rekord odkar akcija poteka. Zaradi visokih temperatur in suše se je migracija iz običajnih 10-14 dni raztegnila na mesec dni. Ob mrežah najdenih in čez cesto prenesenih je bilo podobno kot prejšnja leta nekaj čez 10. 000 osebkov. Večjega povišanja ne beležimo. Presenetile so predvsem krastače. V edini deževni noči so se množično vračale in na cesti povzročile pravi kaos. Kljub pomoči prostovoljcev jih je veliko končalo pod kolesi. Veliko voznikov še vedno ne upošteva nasvetov o prilagojeni vožnji, ko so na cestah dvoživke (in ljudje, ki jim pomagajo). Brez številnih prostovoljcev in Občine Cankova akcije ne bi mogli izpeljati v takem obsegu. Postavljanje mrež je le eden od ukrepov varstva dvoživk.

Potrebno je še varovanje mrestišč (vode, kjer se dvoživke razmnožujejo) in prehranjevalnih habitatov, kot so ekstenzivni travniki, sadovnjaki, gozdovi in posebej pomembne mejice. Premalo smo pozorni tudi na količine v naravno okolje vnesenih fitofarmaceutskih sredstev, kmetijskih, gospodinskih in industrijskih odpadkov, kar lahko povzroči lokalno izumiranje dvoživk. Z njimi bodo prenehale tudi ekosistemske koristi - regulacija majhnih živali, ki v kmetijstvu, sadjarstvu in vrtnarstvu lahko predstavljajo škodljivce. Da kvakanje in regljanje ne bo nikoli utihnilo, bomo akcijo

VODA je habitat, je vir življenja, je čista in je onesnažena

V naravi veliko čarobnih trenutkov mine brez nas. Le nekaj jih ujamejo fotografi in jih naredijo večne. Na letošnjem, že šestem natečaju naravoslovne fotografije KPG je sodelovalo 30 odraslih in 35 osnovnošolskih fotografov z več kot 300 fotografijami. Zmagovalec v kategoriji OŠ je Tadej Koltaj iz Lončarovec s fotografijo Moja pot. V kategoriji odrasli je zmagal Luka Veren iz M. Sobote s fotografijo Nočni odsev. Ne glede na privlačne nagrade najboljšim, glavni cilj ostaja lov za neponovljivimi in enkratnimi posnetki v naravi na Goričkem.

Nove stojnice

Rokodelci bodo posledje izdelke ponujali na desetih novih sestavljivih stojnicah. Enotna podoba stojnic je še posebej privlačna na grajskem dvorišču v času Velikonočnega in jesenskega bazarja.

Aktivne počitnice pri rokodelcih

Rokodelci poleg izdelkov delijo svoje znanje in spretnosti v obliki krajših ali daljših delavnic za obiskovalce Krajinskega parka Goričko. Aktivno preživljanje prostega časa ali počitnic je lahko tudi ustvarjalno obarvano. Znanja in spretnosti našim rokodelcem ne primanjkuje. Skupaj z njimi smo oblikovali 9 paketov s katerimi bodo Turistične agencije vabile šolske skupine, posameznike in družina na posebna doživetja ob oblikovanju gline, slame, ličja... V paketih se delavnice dopolnjujejo z ostalo ponudbo v parku in mamljivo vabijo na Goričko.